

คำนำ

การอ่านเป็นทักษะและกระบวนการสำคัญในการพัฒนาคน เนื่องจากการอ่านเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ทำให้เป็นผู้ทันต่อเหตุการณ์ และการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ช่วยเสริมสร้างความคิด ประสพการณ์ และเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้จนตลอดชีวิต การจัดกิจกรรมของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งทักษะการอ่านจับใจความ ซึ่งเป็นการอ่านเพื่อมุ่งค้นหาสาระสำคัญของสิ่งที่อ่าน ที่ต้องอาศัยการฝึกฝนการบูรณาการความรู้เพื่อนำไปสู่การเรียนรู้ด้วยตนเอง กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ ที่จะพัฒนาทักษะทางภาษาในการอ่านจับใจความที่เหมาะสมกับวัยและได้ศักยภาพสูงสุด

โดยแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย (ท๑๖๑๐๑) หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ การอ่าน ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ชุดนี้ ทำขึ้นตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ที่มุ่งพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความทั้งร้อยแก้วและร้อยกรอง เช่น นิทาน บทประพันธ์ โฆษณา ข่าว เรื่องสั้น และบทความ เป็นต้น โดยเล่ม ๑ พื้นฐานการอ่านเล่มนี้จะเรียนรู้พื้นฐานการอ่านจับใจความสำคัญ เช่น ความหมาย ข้อสังเกตและวิธีการอ่านจับใจความ แก่นของเรื่อง รวมถึงสรุปสาระสำคัญการอ่านจับใจความสำคัญ ประกอบด้วยรูปแบบและภาพการ์ตูนที่มีสีสันสดใส ซึ่งเหมาะสมกับวัยผู้เรียน จึงสร้างความเพลิดเพลินในการเรียนและส่งเสริมนิสัยรักการอ่านต่อไป

ผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่า แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความ ชุดนี้จะ เป็นประโยชน์ต่อนักเรียน เพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจในการอ่านจับใจความ และครูผู้สอนสามารถใช้เป็นแนวทางจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาผู้เรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หรือใช้สอนซ่อมเสริมการอ่านจับใจความนักเรียนที่มี

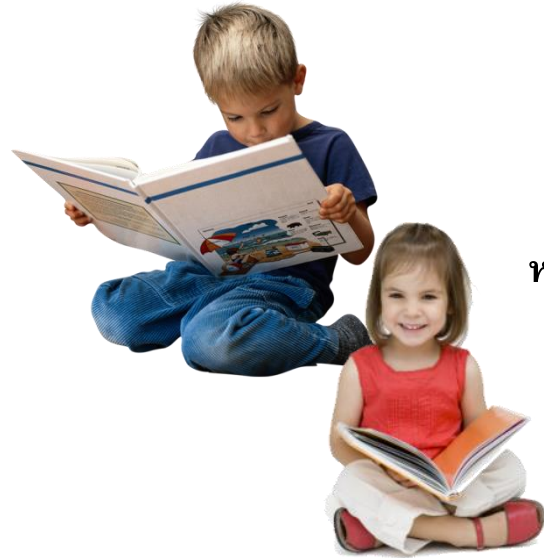
ความบกพร่อง เพื่อให้มีคุณภาพและมีคุณลักษณะ
อันพึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรต่อไป

เพ็ญนภา ติมูลา

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ	ก
คำชี้แจง	ค
คำแนะนำในการใช้สำหรับนักเรียน	ง
คำแนะนำในการใช้สำหรับครู	จ
ทักษะการอ่านจับใจความ	ฉ
สาระและมาตรฐานการเรียนรู้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความ	ช
เล่ม ๑ พื้นฐานการอ่าน	๑
กรอบความรู้ที่ ๑ พื้นฐานการอ่านจับใจความสำคัญ	๒
๑.๑ ความหมายของการอ่านจับใจความ	๒
๑.๒ ข้อสังเกตลักษณะและตำแหน่งของใจความสำคัญ	๓
๑.๓ วิธีการอ่านจับใจความสำคัญ	๔
กิจกรรมที่ ๑ รู้ความหมายของคำ	๗
กิจกรรมที่ ๒ จำจำเรื่องราว	๘
กิจกรรมที่ ๓ บอกเล่าเหตุการณ์	๑๑
กรอบความรู้ที่ ๒ แก่นของเรื่องและใจความสำคัญ	๑๓
๒.๑ แก่นของเรื่อง	๑๓
๒.๒ หลักสำคัญในการพิจารณาแก่นของเรื่อง	๑๔
กิจกรรมที่ ๔ จับใจความสำคัญ	๑๗
กรอบความรู้ที่ ๓ สรุปสาระสำคัญการอ่านจับใจความสำคัญ	๒๑
๓.๑ สรุปสาระสำคัญการอ่านจับใจความสำคัญ	๒๑
กิจกรรมที่ ๕ สรุปและนำไปใช้	๒๓
แบบทดสอบทักษะการอ่านจับใจความ เล่ม ๑ พื้นฐานการอ่าน	๒๙
ภาคผนวก	๓๓
เฉลยกิจกรรมและแบบทดสอบ	๓๔
สรุปคะแนน เล่ม ๑ พื้นฐานการอ่าน	๓๗
บรรณานุกรม	๓๘

คำชี้แจง

แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความ ชุดนี้ สร้างขึ้นเพื่อส่งเสริมและพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย (ท๑๖๑๐๑) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ของหน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ การอ่าน โดยส่งเสริมและสนับสนุน พร้อมเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกฝนทักษะการอ่านจับใจความ ให้สามารถสรุปสาระสำคัญ แยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน และนำความรู้หรือความคิดจากเรื่องที่อ่านไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน โดยแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความ ชุดนี้ ประกอบด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความ จำนวน ๖ เล่ม แต่ละเล่มประกอบด้วย ๕ กิจกรรม ใช้เวลาในการศึกษาเล่มละ ๓ ชั่วโมง รวมเวลาทั้งสิ้น ๑๘ ชั่วโมง โดยใช้ประกอบกับแผนการจัดกิจกรรม แผนละ ๑ ชั่วโมง ดังนี้

เล่ม ๑ พื้นฐานการอ่าน

เล่ม ๒ นิทานสุขสันต์

เล่ม ๓ คำประพันธ์ทรรษา

เล่ม ๔ โฆษณา ข่าวสาร

เล่ม ๕ สำราญเรื่องสั้น

เล่ม ๖ สำคัญบทความ

กิจกรรม ๕ กิจกรรมในแบบฝึกแต่ละชุด ประกอบด้วย

กิจกรรมที่ ๑ รู้ความหมายคำ

กิจกรรมที่ ๒ จดจำเรื่องราว

กิจกรรมที่ ๓ บอกเล่าเหตุการณ์

กิจกรรมที่ ๔ จับใจความสำคัญ

กิจกรรมที่ ๕ สรุปและนำไปใช้

คำแนะนำในการใช้สำหรับนักเรียน

แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย (ท๑๖๑๐๑) หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ การอ่าน ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ชุดนี้ เพื่อให้ นักเรียนใช้ศึกษาหาความรู้ และก่อให้เกิดประสิทธิภาพ ครอบคลุมและถูกต้อง ตามวัตถุประสงค์ที่สร้างขึ้นในครั้งนี้นักเรียนควรทำความเข้าใจและปฏิบัติตาม ขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

1. **ก่อนเริ่มศึกษา** นักเรียนควรทำความเข้าใจกับคำชี้แจง คำแนะนำ ในการใช้สำหรับนักเรียน ทักษะการอ่านจับใจความ รวมถึงสาระและมาตรฐาน การเรียนรู้ สำหรับแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความ ชุดนี้
2. **ศึกษาจุดประสงค์การเรียนรู้** แต่ละเล่ม เพื่อให้เข้าใจ และชัดเจน เพื่อทราบกรอบการเรียนรู้โดยสังเขป หรือเพื่อกำหนดแผนการศึกษาของนักเรียน
3. **ศึกษาทำความเข้าใจเนื้อหาก่อนลงมือปฏิบัติกิจกรรม** หากผู้เรียน มีข้อสงสัยใด ๆ ควรจะขอคำแนะนำหรือสอบถามครูผู้สอนให้เข้าใจเสมอ
4. **วางแผนการปฏิบัติกิจกรรม** เพื่อให้เหมาะสมกับเวลา
5. **ทำกิจกรรมด้วยตนเอง** ไม่ข้ามขั้นตอนและตรวจสอบความถูกต้อง จากเฉลยกิจกรรมท้ายเล่ม ในกรณีที่ทำไม่ถูกต้อง ควรให้ครูแนะนำ หรือแก้ไข เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้อง
6. **ทำแบบทดสอบหลังการเรียนรู้** เมื่อสิ้นสุดการศึกษาในแต่ละเล่ม ตรวจสอบ และเปรียบเทียบคะแนนที่ได้กับเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อประเมินความก้าวหน้า และทราบถึง ศักยภาพของตนเอง

ทำความเข้าใจคำแนะนำก่อนนะ

คำแนะนำในการใช้สำหรับครู

สำหรับแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย (ท๑๖๑๐๑) หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ การอ่าน ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ซึ่งสร้างขึ้นตามแนวทางของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ โดยคุณภาพผู้เรียนเมื่อจบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ สำหรับการอ่านจับใจความ คือ อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองได้ถูกต้อง อธิบายความหมายโดยตรงและความหมายโดยนัย คำ ประโยค ข้อความ สำนวนโวหารจากเรื่อง เข้าใจคำแนะนำ คำอธิบายในคู่มือต่าง ๆ แยกแยะข้อคิดเห็นและข้อเท็จจริง จับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านและนำความรู้ความคิดจากเรื่องที่อ่านไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต มีมารยาทและมีนิสัยรักการอ่าน และเห็นคุณค่าสิ่งที่อ่าน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่สร้างขึ้น ครูผู้สอนหรือผู้ใช้ทุกท่าน ควรปฏิบัติตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. **ควรศึกษาทำความเข้าใจ** แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความ กับคู่มือการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจ โดยละเอียดและใช้ประกอบกันไปเสมอ
2. **เตรียมสื่อ/อุปกรณ์ / จัดกิจกรรม** ให้พร้อมตามคู่มือการใช้
3. **ชี้แจงจุดประสงค์การเรียนรู้** ของแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความ ในแต่ละเล่ม และอธิบายเพิ่มเติมเมื่อนักเรียนมีข้อสงสัย
4. **กำหนดข้อตกลงร่วมกัน** ในการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความ
5. **ครูคอยให้คำแนะนำช่วยเหลือ** ระหว่างการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความ ชูดังนี้
6. **ประเมินการปฏิบัติกิจกรรม** โดยการตรวจ วิเคราะห์ผลการเรียนรู้ และสรุปผล แล้วแจ้งผลการทำกิจกรรมให้นักเรียนทราบโดยเร็ว ตลอดจนให้กำลังใจในกรณีที่ยังได้คะแนนน้อย หรือซ่อมเสริมนักเรียนที่ยังไม่ผ่านเกณฑ์

ทักษะการอ่านจับใจความ

ทักษะการอ่านจับใจความ เป็นความสามารถในการอ่านภาษาไทย เช่น นิทาน เรื่องสั้น คำประพันธ์ร้อยกรอง โฆษณา ข่าว และบทความ คืออ่านแล้วสามารถเข้าใจเนื้อเรื่องหรือข้อความที่อ่าน เก็บสาระสำคัญของเรื่อง และเข้าใจจุดมุ่งหมายหรือข้อมูลที่น่าสนใจ แนวคิดหรือทัศนะของผู้เขียนได้ถูกต้อง โดยสามารถแสดงออก ดังนี้

๑. อธิบายความหมาย คำ ประโยคและข้อความที่อ่าน ทั้งความหมายโดยตรงและความหมายโดยนัยได้ถูกต้อง

๒. ตอบคำถาม โดยสามารถบอกได้ว่าที่อ่านนั้น ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร และทำไมได้ถูกต้อง

๓. แยกข้อเท็จจริง โดยสามารถบอกเหตุการณ์ที่สำคัญตามข้อเท็จจริง

๔. จับใจความสำคัญ โดยสามารถบอกใจความสำคัญ แก่นของเรื่อง และเล่าเรื่องย่อจากเรื่องที่อ่านได้

๕. สรุปและนำไปใช้ โดยสามารถบอกสาเหตุทำให้เกิดเรื่อง และบอกผลลัพธ์หรือผลสุดท้าย ตลอดจนสรุปคุณค่าหรือข้อคิดเห็น หรือคุณประโยชน์ที่ได้รับจากการอ่าน หรือนำความรู้ความคิดนั้นไปใช้ในการดำเนินชีวิตได้

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความ

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย (ท๑๖๑๐๑)

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ การอ่าน ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

๑. สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

สาระที่ ๑ การอ่าน

มาตรฐาน ท ๑.๑ ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิด เพื่อนำไป
ใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหา ในการดำเนินชีวิต และมีนิสัย
รักการอ่าน

ตัวชี้วัด

๑. อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองได้ถูกต้อง
๒. อธิบายความหมายของคำ ประโยคและข้อความที่เป็นโวหาร
๓. อ่านเรื่องสั้น ๆ อย่างหลากหลายโดยจับเวลา แล้วถามเกี่ยวกับ
เรื่องที่อ่าน
๔. แยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน
๕. อธิบายการนำความรู้และความคิดจากเรื่องที่อ่านไปตัดสินใจ
แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต
๖. อ่านงานเขียนเชิงอธิบาย คำสั่ง ข้อเสนอแนะและปฏิบัติ

๒. จุดประสงค์การเรียนรู้

แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความ เล่ม ๑ พื้นฐานการอ่าน

๑. อธิบายความหมายของคำ หรือประโยคจากเรื่องที่อ่านได้
๒. ตอบคำถามจากเรื่องที่อ่านได้
๓. แยกข้อเท็จจริงหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจากเรื่องที่อ่านได้
๔. จับใจความสำคัญ แก่นของเรื่องที่อ่าน และเล่าเรื่องย่อได้
๕. สรุปสาระสำคัญ ความรู้ หรือความคิดจากเรื่องที่อ่าน ไปใช้
ในการดำเนินชีวิตได้

